Juha Roppola 20.5.2021 50/21/L/A

Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

VNS 3/2021 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2025

Pyydettynä lausuntona julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2025 Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Hallitus päätti huhtikuussa vaalikauden lopun linjauksista ja vuosien 2022–2025 julkisen talouden suunnitelmasta. Kokonaisuus lisää huolta julkisen talouden kestävyydestä, sillä velkaantuminen jatkuu voimakkaana. Menokehysten huomattava ylittäminen vähentää tärkeän kehysmenettelyn uskottavuutta. Hallitus ei myöskään päättänyt rakenteellisista uudistuksista, joita tarvittaisiin kipeästi pitkän aikavälin kasvunäkymän ollessa vaisu ja väestön ikääntyessä. Tästä näkökulmasta erityisesti työllisyyspäätökset olivat riittämättömät.

Hallituksen työllisyystoimet rakentuvat lähinnä satsauksista erilaisiin työvoimapalveluihin, eivät aidosti työn tarjontaa eikä kysyntää lisäävistä uudistuksista. Muun muassa koulutustarjontaa laajennetaan ja samalla pyritään lisäämään työperäistä maahanmuuttoa. Hallitus myös arvioi, että työllisyyspalvelujen siirtämisellä kuntien hoidettavaksi on merkittävä työllisyysvaikutus, vaikka pelkällä hallinnollisella muutoksella ei voi saavuttaa huomattavaa muutosta nykytilanteeseen.

Hallituksen arvioita sinänsä laajan toimenpidekirjon vaikutuksista työllisyyteen voidaan pitää optimistisena, sillä tuntuvat uudistukset muun muassa työttömyysturvan rakenteisiin puuttuvat. Työllisyystoimien vaikutuksia arvioitaessa olisi syytä tukeutua lähtökohtaisesti valtiovarainministeriöön. Koska hallituksen toimet myös vaativat lisärahoitusta, ne eivät toivotulla tavalla paranna julkisen talouden kestävyyttä. Paikallisen sopimisen edistäminen toisi työmarkkinoille kaivattua joustoa, mutta hallitus ei tehnyt sitä tukevia päätöksiä.

Yritysten näkökulmasta velkaantuminen ja työllisyyden jääminen pitkälti lähivuosien talouskehityksen varaan luo epävarmuutta tulevaisuuden toimintaympäristöstä. Siksi hallituksen olisi pitänyt tehdä yritysten kilpailukykyä tukevia ja investointeja houkuttelevia päätöksiä. Näin hallitus olisi voinut parantaa kasvun ja työllisyyden edellytyksiä sen omissa

käsissä olevilla toimilla. Tämä olisi myös edesauttanut teollisuuden ilmastotiekarttojen osoittamien investointi- ja ilmastopotentiaalien toteutumista ja siten Suomen ilmastoneutraalisuustavoitteen saavuttamista.

Sen sijaan hallituksen aiemmat ja kehysriihessä tekemät päätökset ovat nostamassa metsäteollisuuden kustannuksia lähes sadalla miljoonalla eurolla, vaikka hallituksen aiempi päätös teollisuuden sähköveron laskemisesta muiden Pohjoismaiden tasolle alentaa kustannuksia.

Kustannuskilpailukyvyn kannalta on erityisen ongelmallista, että hallitus päätti muuttaa sähkönhinnan nousun kompensoinnin sähköistämisen tueksi ja heikentää sen vaikutusta. Samalla se on ristiriidassa hallituksen ilmastoneutraalisuustavoitteen kanssa, sillä siihen pääseminen edellyttää teollisuuden sähköistämistä. Tämä kasvattaa tarvetta vähäpäästöiselle ja kilpailukykyisen hintaiselle sähkölle. Päästökauppa nostaa sähkön hintaa, vaikka Suomen oma sähköntuotanto on varsin vähäpäästöistä.

Tähänkin saakka Suomi on hyödyntänyt ainoastaan puolitettua kompensaatiota ja jatkossa kompensoitaisiin vain kolmannes EU:n mahdollistamasta tasosta. Tämän lisäksi se on muuttumassa voimakkaan ehdolliseksi. Tämä tulee nostamaan energiaintensiivisen teollisuuden sähkönkäytön kustannuksia arviolta 60 miljoonalla eurolla vuoden 2024 tasossa. Yksin metsäteollisuuden kustannukset nousevat noin 40 miljoonalla eurolla.

Päätös leikata 110 miljoonaa euroa väyläverkon kehittämisestä pysyvästi vuodesta 2023 lähtien puolestaan heikentää korjausvelan taittamista. Erityisen kipeästi leikkaukset osuvat vuosiin 2023–2024, joiden rahoitustaso on jo alkujaan suunnittelukauden alimpia. Korjausvelkaa on säästöpaineista huolimatta vähennettävä suunnitelmien mukaan koko väyläverkolta, myös alemmalta tie- ja rataverkolta. Väyläverkkoa on kehitettävä vastaamaan elinkeinoelämän tarpeita vastaavaksi.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja